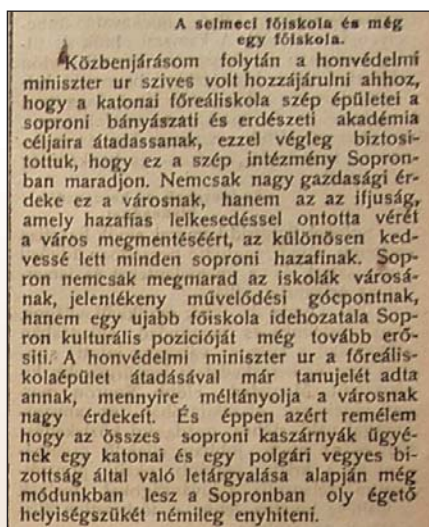

Az OEE első soproni országos gyűlése I.

1926. július 6–9.

Főiskolánk első világháború utáni Sopronba települési folyamatának első szakasza 1922-ben zárult le. Szakirodalmunk beszámolt Sopron városának és polgármesterének, Thurner Mihály-nak ezt szolgáló áldozatos tevékenységéről. A város és főiskolánk konzolidációjának legbiztosabb támasza volt Sopron város akkori országgyűlési képviselője, Klebelsberg Kuno vallás és közoktatási miniszter.

Közös erőfeszítéseik eredményeként felsőoktatásunk jövőt is szolgáló elhelyezést kapott. Klebelsberg Kuno 1922-ben számolt be arról, hogy megszületett a kormányzati döntés: a Sopronba áttelepült selmeci karok működésének infrastrukturális és költségvetési feltételei biztosítottak. (1. kép) Ezután már az oktatási és kutatási feltételek fejlesztésére is sor került.¹

1. kép. Klebelsberg Kuno gróf vallás és közoktatásiügyi miniszter Sopron „felségítéséről”. Sopronvármegye c. napilap. 1922. 05. 03.

Kevésbé ismert, hogy az áttelepülésel kapcsolatos válsághelyzetben selmeci hagyományaink soproni felújítása és megtartása segítette a hallgatóság identitásának megőrzését és a kapcsolatok kiépítését a befogadó lakossággal. Élni akarásukat a zűrzavaros időkben sok esemény jelzi. Boros György személyes jellegű visszaemlékezésében beszámolt például arról, hogy idősebb barátai balekjuk 1919. áprilisi megsétáltatásával, tréfás „útbaigazításukkal” plántálták át Sopronba a selmeci balekfogadás hagyományát. Csatka Endre 1955-ben, akkori egyetemi újságunkban idézte fel az 1920-ban tartott első, ünnepélyes és tréfás valétalási menet emlékét.² A város létbizonytalanságban élő lakosainak ezrei ünnepeltek akkor együtt a végzősökkel. Ekkor mutatkozott be a városnak a nagyszerűen hegedülő Barlai Ervin vezette főiskolás zenekar is. Az első selmeci hagyományok szerinti temetés 1922. május 23-án volt. Egy pécsi főerdőtanácsos fiát, Seb Károly harmadéves bányamérnök-hallgatót helyezték örök nyugalomra. Ebben már aktív szerepet játszott a város is. Nemcsak az együtt érző emberek tömeges sorfala szegélyezte a gyászmenetet, hanem a soproni gazdák fűvőszenekara is részt vett a temetési menetben. A gyászoló hallgatók a győri pályaudvar vendéglőjében vettek végleges búcsút tragikusan elhunyt társuktól, majd két héttig minden nyilvános szórakozástól tartózkodtak.

A város fokozatosan befogadta az áttelepült intézményt, a tanárokat és a diákságot is. Az 1926-os soproni Országos Erdészeti Egyesületi Közgyűlés már nemcsak a főiskola és a város szerves kapcsolatát tanúsítja, hanem megalapozta rokonszaktáink soproni kötődé-

sét is. Szakmai hagyományainknak ezért értékes része az első soproni országos gyűlés. Előkészítése és megvalósítása elődeink háború és Trianon utáni első nemzedékének csodálatos életterejét, az újrakezdés és megújulás, a baráti összetartozás szellemét tükrözi.

Tanulmányommal az országos és egyéni tragédiákkal sújtott, erdőgazdálkodásunkat mostoha körülmények közt megújítani képes erdősznemzedék emlékének megőrzéséhez szeretnék hozzájárulni.

Az OEE közgyűlés előkészítése

Az Erdészeti Lapok 1926. május 15-i száma³ adott hírt az OEE közgyűlésének július 6–9-ára tervezett soproni megszervezéséről. A részletes előzetes program ismertetése után a részvételi költségek várható alakulásáról olvashatunk.

A július 6-i esti ismerkedési program éttermi költsége italok nélkül 20 000 korona (1 forint hozzávetőlegesen 5 koronával egyenlő, azaz kb. 4000 Ft a vacsora ára) volt. A június 7-8-i hivatalos jellegű program részvételi költsége 160 ezer korona. Érdekes, hogy az esetleg megmaradó összeget a főiskolai menza támogatására kívánják fordítani.⁴

Megérkezés és ismerkedési est

Az egyik színvonalas soproni napilap hangulatos tudósításokat közöl az erdészek találkozójáról.⁵ A megérkezésről szóló beszámoló költői szavakkal üdvözi a vendégeket.

Július 6-án, a pályaudvarokon Zügn Nándor soproni erdőmester személyes irányításával minden érkező vonatnál hallgatókból álló rendezőgárda fogadta és kalauzolta a vendégeket. A délután négy órai gyorsvonattal érkező neves vendégeket dr. Thurner Mihály polgármester és a főiskolai tanárok személyesen üdvözölték.

Este a Pannónia szálló éttermében rendezett ismerkedési este folyamatosan érkeztek a résztvevők. Az Erdészeti Lapok szerkesztőségi cikke⁶ az első este hangulatát így örökíti meg:

„Ez az önfeledtség rít le minden arcra a közgyűlést hagyományosan megelőző ismerkedési estélyen is, amelyen öreg cimborák, a mai nehéz életküzdelemben ifjan elaggott, úgynevezett fiatalok rejtett csodálkozással állapították meg egymásról, hogy milyen mély

¹ Klebelsberg választási beszédei a Sopronvármegye napilap 1922. május 3-i és 23-i számában jelentek meg. Városi Levéltár Sopron (továbbiakban SVL)

² Illyés B.: Az első valétalás Sopronban. Erdészeti Lapok. 2013. 5. sz. 162–163. o.

³ Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület 1926. közgyűlésére. Erdészeti Lapok. (továbbiakban EL). 5. sz. 1926. 05. 15. 183–186. o.; Országos Széchenyi Könyvtár Elektronikus Periodika (továbbiakban: epa.oszk.)

⁴ Adományok a főiskolai Menza javára. Különböző hírek közt szaklapunk tájékoztat arról, hogy a Közgyűlés szervezője, Sopron város Erdőhivatala a menza javára átutalta adományként az OEE országos kongresszusa pénzmaradványát, 1 195 500 koronát. Mayer Zoltán okl. erdőmérnök ezen kívül még 160 000 koronát adományozott a menza javára. EL 1926. 7–8. sz. 357. o.; epa.oszk.

⁵ P.Gy.:Ma kezdődnek az erdősznapok, Sopronvármegye. 1926. 07. 06. SVL P.Gy. névvel valószínűleg a később Magyar Nemzet főszerkesztőjeként ismertté vált újságíró, egykori erdőmérnök-hallgató, Parragy Györgyöt (1902–1963) jelenti. 1924-ben indult Lila Zongorának, Ifjúsági Körünk első soproni folyóiratának néhány évig felelős szerkesztője is volt.

⁶ Soproni közgyűlésünkről EL. 7-8. sz. 305–313 o. epa.oszk.

szántást végzett ez az utóbbi tizennégy esztendő még külső kinézésünkben is.

Hogy szakszerűen fejezzem ki magam, egész korosztályok tűntek el, s eddig ismeretlen korosztályok tűntek elő.”

A mintegy 150 főnyi résztvevő régi, selmeci szellemben újította meg kapcsolatát és teremtett jövőt szolgáló barátságokat. Az esten megjelent a város vezetősége is. A Selmecről elűzött főiskolát befogadó város képviselői iránt őszinte tisztelet és megbecsülés nyilvánult meg az ünnepi rendezvényen.

Bár kisebb hibákat tartalmaz és nem teljes körű, a városi napilap tudósításának mégis értékes része a résztvevők neveinek és beosztásának felsorolása. (2. kép.)

Közgyűlés

Július 7-én a Városháza nagytermében gyülekeztek az OEE tagjai. „Haragoszöld spíreák, világoszöld pálmák és dús tölgyfagírlandok díszítették ez alkalomból a városháza folyosóit.”⁷ 11 órakor báró *Inkey Pál* másodalelnök megnyitójában köszöntötte a közgyűlés miniszteriális, megyei és városi szintű vendégeit. Felolvasta a halaszthatatlan elfoglaltsága miatt távollévő egyesületi elnök, gróf *Hadik János* üdvözlését, majd megköszönte a város meghívását.

„*Sopron városa az, amely a magyar erdészeti tudomány legfőbb örének és művelőjének, a bontalanná lett m. kir. bányamérnöki és erdómérnöki főiskolának új otthont adott. Közgyűlésünkkel kapcsolatosan alkalmunk lesz ennek a főiskolának a menekülés keservei után újrateregetett berendezéseit látni, mint a magyar éhni akarás fényes bizonyítékait.*”

Az időszaki kérdések megoldását szolgáló összefogás fontosságának hangsúlyozása után kegyelettel emlékezett meg az 1926-ban 60 éves fennállását ünneplő Erdészeti Egyesület alapítóiról, *Bedő Albertről*, *Divald Adolfról* és *Wágner Károlyról*.⁸

Thurner Mihály polgármester nagy hatású beszédben üdvözölte a vendégeket. Megköszönte meghívásuk elfogadását. A magyar erdészeknek nehéz feladatot kell megoldani, mondta. Az egykori erdőkincsétől megfosztott országnak a fahiány rémével kell megküzdeni, ahol eddig semmi sem termett, ott kell erdőt teremteni. Biztos abban, hogy a Mindenható támogatásával

egy nagy testvértársaság gyűlt volna egybe. Az utcákon mindenféle szimpátiával fordulnak a vendégcsoportok felé.

A vendégek nagyrésze a Pannoniában és a főiskolán szállt meg. Sokat látnak azonban vendégül vendégszerető soproni családok. Tegnapra száznál jóval több erdőbirtokos és erdész érkezett a városba. A földművelésügyi minisztérium képviselőiben De Pöttere Gerard min. tanácsos és Papp Béla főerdőtanácsos, a pénzügyminisztériumot Pelhe Lajos dr. min. tanácsos képviseli.

A budapesti mérnöki kamara részéről dr. Sükköd Béla és dr. Kelemen Kornél titkárok jelentek meg.

Ezenkívül a következő neveket sikerült feljegyeznünk: Térfly Béla ny. miniszter, Biró Zoltán ny. min. tanácsos, vezérigazgató, báró Inkey László földbirtokos Iharos, Pech Kálmán ny. h. államtitkár, Bund Kálmán min. tanácsos, Kallivoda Andor ny. m. tanácsos Kecskemét, Erdőssy Bódog főerdőtanácsos Szentgotthárd, Kiss Ernő érseki erdőmester Esztergom, Várjon Géza ny. főerdőtanácsos Miskolc, Földes Tibor erdőmérnök Gödöllő, Mayer Aurél erdőtanácsos Gödöllő, Garlaty Oszkár erdőtanácsos Galgamács, Farkas Jenő erdőmérnök Pápakovácsi, Babos József főerdőtanácsos Szár, Fehérm., Lengyel Viktor erdőtanácsos Gödöllő, Nagy László erdőtanácsos, erdőfelügyelő Eger, Hepka Arthur főerdőtanácsos Gödöllő, Pintér Sándor erdőmérnök Telki, Petényi Keresztély min. tanácsos Budapest, Hinfner György min. tanácsos Budapest, Keiner Rezső, Mezly Kamil főerdész Iharos, Mattanovits Károly, Tomasovszky Imre főerdőtanácsos Budapest, Fekete Béla, Takács Zsigmond főerdómérnök Ravaszgyörm., Gegersi Kiss Ferenc erdőmérnök Somogy, Loványi Arhur, Kostialik János, id. és ifj., Gaul Károly, Mattusevovits Péter, Boross György, Varga N. erdőtanácsos Nádor Fehérm., Illyés Károly apát. főerdész Csörönnek Vasm., Richter György erdőmérnök Bölsönye, Monspart István erdőmester Kéihely.

Este a Pannoniában ismerkedési estély volt, amelyen körülbelül 150-en vettek részt. Ott volt a város vezetősége, a főiskola tanári kara Fekete Zoltán rektorral az élén. Az estélyen számos felköszöntő hangzott el és kitűnő hangulatban ért véget. P. Gy.

2. kép. A résztvevők nem teljes listája a Sopronvármegye c. napilapban. 1926. 07. 08.

a magyar erdőmérnökök lelkes csapata sikerrel teljesíti e feladatot.

Tettamanti Jenő főiskolai rektor (őstől *Fekete Zoltán* lett az utóda) köszöntőjében felidézte az 1900-as selmeci közgyűlést. Akkor avatták fel a főiskola központi épületét és *Wágner Károly* emlékművét. A tragikus történelmi fordulat után újraindult, de még ezer sebből vérző ősi alma mater testülete nevében kívánta, hogy az eredményekben gazdag múlt és a dolgozni akarás acélos ereje „kísérje egyesületünket magas hivatása teljesítésében (Élkezés)”

Bund Károly titkár számolt be az

egyesület tevékenységéről. A háború utáni években számos alapvető szakmai kérdésben foglalt állást az egyesület igazgatói választmánya és elnöksége. A részleteket mellőzve is érdemes a témákat felsorolni. Megjegyzem, hogy számos kérdést az Erdészeti Lapok szakmai cikkeiben is tárgyaltak. Ezek a vezetés és tagság kifogástalan kapcsolatát igazolják. A titkár által megemlített problémák:

- A *titbizományok* reformja kapcsán erdőgazdasági sajátosságokat fogalmaztak meg, melyek a további fenntartást igazolják.
- *Jelzálóbitel* felvételének megkönnyítése az erdőgazdálkodók számára.
- Állást foglaltak a *Központi Anyagbeszerző Bizottság* ellen. Az állami beszerzések terén gazdasági diktatúrát jelentő szervezet különösen a kisebb gazdálkodók érdekeit sértette volna.
- A *MÁV vasúti tarifák forgalmi adójának* módosítását több terméknél javasolták a hazai faanyag értékesítési versenyhelyzetének javítása érdekében.
- Az erdészeti közigazgatás reformja kapcsán a *vadászati közigazgatás* témában, a vadászati szaklapokban „éles és nem mindig nemes fegyverekkel harcoló” vita bontakozott ki. A közgyűlés határozatában foglalt állást, hogy „*az erdei vadászat vezetését elválaszthatatlannak tartja az erdőgazdasági ügykezeléstől*”, a vadászati ügyeknek az illetékes erdészeti főosztály hatáskörébe kell tartozni.

- Az erdészeti kísérletügy feltételeinek javítására is előterjesztést tettek a kormányhoz.
- A Budapesti Mérnöki Kamarával igen jó, az erdőmérnökök speciális helyzetét figyelembe vevő együttműködés alakult ki az építőipar gyakorlását szabályozó törvény előkészítési szakaszában.

Egyesületünk beszámolója sokrétű, eredményes szakmai érdekképviseleti tevékenységet tükröz. Utalás van benne arra, hogy ebbe az erdőbirtokosok érdekeinek megjelenítése is beletartozott.

Az elnökséget munkájában támogatta a 17 tagból álló igazgató-választmány. A szakmai állásfoglalások megalapozottabbá tétele érdekében felmerült a szakosztályok megalakításának szükségessége.

Egyesületünk akkori titkára 197 alapító és 897 rendes tagról számolt be.

⁷ P. Gy.: Az Országos Erdészeti Egyesület soproni közgyűlése. Sopronvármegye. 1926. 07. 08. SVL

⁸ Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesületnek Sopronban 1926. évi július 7-én tartott rendes közgyűléséről. EL.7-8 sz. 339-355. o.; epa.oszk.

A költségvetés tárgyalása előtt elfogadták a következő évi tagdíjakat. Ennek mértékét jogi személyekre és nem kötött jövedelműekre 30, a tisztviselőkre 16 és a nyugdíjasokra 10 pengőben állapították meg.⁹ Ezután elfogadták a számvizsgáló bizottság előző évi gazdálkodásról szóló jelentését és a következő évi költségvetést.

A közgyűlés a következőkben két szakmai előadást hallgatott meg. Elsőként *Fekete Zoltán* ismertette a szerfabeclést szolgáló táblázatait. A méretcsoportos választéktáblák összeállításának módszerét mutatta be tölgy mintatörzsek feldolgozásának példájával.

Onczay László hitbizományi uradalmi tanácsos, a Tiszajobbparti Erdészeti Egyesület alelnöke kifejtette az új, biológiai, műszaki és gazdasági alapokon nyugvó magyar erdőgazdálkodás célkitűzéseivel kapcsolatos gondolatait.¹⁰ Lényegében, főleg az erdőtulajdonosok szemszögéből, a kapitalista viszonyokhoz alkalmazkodás követelményeit fogalmazta meg. Az erdei termékek minél teljesebb saját feldolgozása, fűrészüzemek, út- és vasúthálózat létesítése fokozza az erdőbirtok tőkeerejét, jövedelmezőségét, munkahelyteremtő képességét. E célok megvalósításához olcsó hitelre van szükség. A tulajdonosoknak és erdőtiszteknek pedig a műszaki és erdészeti ismereteken kívül vállalkozói szemléletű üzleti tudással is rendelkezniük kell.¹¹

Ezután igen érdekes egyéni indítványok hangzottak.

Roth Gyula Vadas Jenő-emléktábla elhelyezését javasolta Felvidéken. Másik felvetése az újonnan felállítandó Közgazdasági Egyetem szakmáknak érintő vonatkozásainak tisztázására hívta fel a figyelmet.

Bíró Zoltán javaslata az új Erdőfenntartási törvény fontosságát és megfelelő szakértői előkészítését hangsúlyozta.

Bencze Pál javaslata a Vadászati Ügyosztály újbóli Erdészeti Főosztályhoz tartozására és a vadászati szakoktatás soproni beindítására irányult.

Bogyay Gyula három indítványt tett. Javasolta, hogy a készülő Magántisztviselő törvény előkészítésébe az OEE képviselőit is vonja be a kormány. Másik felvetése az Erdőtörvényt megsértő magánerdészeti gyakorlat megszüntetésére irányult. Igen érdekes a harmadik javaslat, miszerint a Balaton környéki értéktelen legelő és egyéb területeket az állam sajátítsa ki és erdősítse be.

A közgyűlés megszavazta az egyesület új vezetését. *Kallivoda Andor* a szavazatbizottság elnöke ismertette a szavazat eredményét:

„Kallivoda Andor: Van szerencsém bejelenteni, hogy összesen 114 szavazat adatott be. Egyhangúlag megválasztott elnöknek 3 év tartamára Hadik János gróf. (Éljenzés.) I. alelnöknek *Térffy Béla*. (Éljenzés.) II. alelnöknek *Inkey Pál* báró. (Éljenzés.)

113 szavazattal választmányi tagok lettek: 4 évre *Balogh Ernő*, *Békly Albert*, id. *Esterházy László* gróf, *Esterházy Pál* gróf, id. *Gaul Károly*, *Hammersberg Géza* dr., nemeskéri *Kiss Pál*, *Kozma István*, *Pfeiffer Gyula*, *Bocblitz Dezső*, *Roth Gyula*, *Schmied Ernő*, *Vuk Gyula*, *Waldbott Kelemen* báró és *Zelenski Róbert* gróf, 3 évre *Erdőssy Bódog* és *Nagy László*.

A számadásvizsgáló bizottság tagjainak 3 év tartamára egyhangúlag megválasztottak: *Eröss Gyula*, *Fekete Béla*, *Franciscy Vilmos*, *Hajdú János*, *Lengyel Sándor*, *Marsouszky Ede* és *Pukács Endre*.”

A közgyűlés után a Pannónia szálló Fehértérben mintegy 150 fős nagyszabású bankett volt. A köszöntők sorát *Thurner Mihály* nyitotta meg, melyet a vendégek képviselői viszonzottak. Kölcsönös tóztok sora hangzott el a meg-

hívott neves vendégek, a megye és a testvérszakkörök képviselői tiszteletére.

Délután a főiskolát látogatták meg csoportokban a résztvevők. A növénytan intézet, a kémiai labor, a geodéziai műszerpark és a botanikus kert megtekintése után a vendégek elismeréssel állapították meg: az áttelepülés után „sor-sa jó kezekben van, és hogy az adott viszonyok között a Főiskola elhelyezése jobb megoldást alig találhatott volna.”

Este 7 órától a színházban műsoros esten vettek részt a város vendégei. Az OEE jegyzőkönyve is megőrökíti az est nagyszerű színvonalát. A hangversenyéről a Sopronvármegye c. napilap Cs. E. (valószínűleg Csatkai Endre volt a tudósítás szerzője) írását közli. Beszámol arról, hogy Sopron városa igyekezett kitenni magáért az „erdő fiai” előtt és a százestendős Zeneegyesület is „örömmel állította erejét csatasorba”.

Az Ifjúsági Kör énekkara az erdész-himnusszal nyitotta meg az estet. A többségében egykori selmeci diákokból álló vendégek hangulatának megnyerésében nagy szerepe lehetett *Mészáros Sándor* felsőkereskedelmi igazgató selmeci vonatkozású Prológos című versének. A közönségre gyakorolt hatást fokozta *Hladonik I.* főiskolás lelkes tolmácsolása. Zúgó taps köszöntötte a személyesen megjelent költőt is.

Klasszikus és helyi vonatkozású művek hangzottak el *Altdörfer Viktor* („a város zenei büszkesége”), *Hoffer Ottó*, dr. *Marcsek Tibor*, dr. *Szádeczky Kardos Elemér* előadásában. *Kárpáti Sándor* „országos hírű” soproni dalszerző műveit *Hoffman Jánosné*, *Benedek Zoltánné* és *Fleischbacher Fancsi* adták elő. A legnagyobb tapsot *Szádeczky Kardos Elemér* *Kárpáti Sándor* zongorakíséretében elhangzott „finom tónusú csellószóljaja” kapta. Az est zárásaként az Ifjúsági Kör énekkara selmeci diákdalokat és végül a *Gaudeamus* igiturt adta elő.

A nagyszerű hangverseny után a vendégsereget a Kaszinó nagytermében „kedélyes” vacsorára terített asztalok várták. A remek hangulatot *Szecska László* – akkor már Sopronban kö-zismert és közkedvelt – „főiskolás bandája” fokozta muzsikájával.

Tanulmányommal az országos és egyéni tragédiákkal sújtott, erdőgazdálkodásunkat mostoha körülmények közt megújítani képes erdész-nemzedék emlékének megőrzéséhez szeretnék hozzájárulni.

Dr. Illyés Benjamin
okl. erdőmérnök
(Folytatjuk)

⁹ A koronát 1927. január 1-jével váltotta fel a pengő. 12 500 korona ért 1 pengőt. Becslésem szerint a bevezetési 1 pengő kb. 2500 forintnak felel meg napjainkban. Az alkalmazott erdőmérnököknek az 1930-as években 200–500 pengő havi fizetésük és jelentős természetbeni járandóságuk volt. IB.

¹⁰ *Onczay L.*: Erdőgazdálkodásunk fejlődése és új célkitűzései. EL. 1926. 7-8. sz. 313–325. o. opa.oszk.

¹¹ Adatokkal támasztható alá, hogy az 1900-as évektől több kincstári, magán nagy- és középbirtokon, egyházi és városi erdőben a gazdálkodás gyökeresen átalakult. A teljesség igénye nélkül említem meg a Hét-Szászbírák (1907), az Esterházy uradalom (Lenti), a Miskolci kincstári erdők, az Esztergomi érsekség és a Ciszterek Zirci Apátsága, a városi erdők közül Kőszeg, Sopron, Pécs példáját. Az irányzat főbb jellegzetességei: az erdőgazdálkodás belterjesebbé válása (ápolóvágások, természetes felújítás, szálalás), az erdei termékek minél teljesebb feldolgozása, beruházások megjelenése (út-, vasútépítés, fafeldolgozó üzemek, turisztikai igények kielégítése stb.). A szellemi erő ehhez a selmeci oktatás és szakmánk olyan nagyjai, mint Kaán Károly, Roth Gyula, Krippel Móric adták. A szakmai háttérrel a 14500/1920 FM. erdőrendezési utasítás teremtette meg. Az 1945 után létrehozott állami erdészeti szervezetet, a MÁLLERD-et is ezeken az alapokon szervezte meg Barlai Ervin. A rendszerváltáskor nagy viták után kialakított állami erdőgazdálkodás is szakmai múltunk e nemzetközileg is egyedülálló hagyományaira épült. Illyés B.